

Espanya i Catalunya al segle XVIII

La dinastia dels Borbons a Espanya al segle XVIII	
<i>Guerra de Successió Espanyola</i>	1703 – 1714
Felip V	1700 – 1724 i 1724 - 1746
Lluís I	1724
Ferran VI	1746 - 1759
Carles III	1759 - 1788
Carles IV	1788 - 1808
<i>Invasió napoleònica</i>	1808

A. Una societat estamental

- Plena vigència de l'ordenació estamental de la societat, dividida entre els *privilegiats* i els *no privilegiats*.
- La propietat de la terra, màxim exponent de la riquesa de l'època, era acaparada pels estaments privilegiats.
- Els no privilegiats (el "**Tercer Estat**") era format pel camperolat (majoria de jornalers sense terres i arrendataris a curt termini), soldats i criats, les classes populars urbanes i la burgesia comercial i mercantil, a més de milers de rodamóns i captaires.
- Insignificança de la classe burgesa, molt poc desenvolupada en comparació a altres Estats europeus.
- **A CATALUNYA** - Situació similar, però es produeix una major divisió social dins del Tercer Estat, amb l'aparició d'una nova classe burgesa enriquida per les activitats comercials i manufactureres, sovint d'origen pagès (com el comerç del vi i l'aiguardent).

B. Una economia agrària i de subsistència

- Manteniment d'una **demografia antiga**, amb altes taxes de natalitat i de mortalitat i sotmesa sovint a les mortalitats extraordinàries
- Població eminentment rural, en nuclis reduïts i amb dedicació majoritària al sector productiu primari.
- Majoria de terra amortitzada (de "mà morta"), en règim de **senyoria** (Corona, noblesa, Església, institucions, entitats municipals, etc.), amb drets jurisdiccionals i de rendes.
- L'activitat artesanal i manufacturera era reduïda i fortament controlada pels **gremis**, que reglaven la producció i el mercat.
- El comerç era molt feble degut a un mercat interior molt limitat, la manca de competitivitat i a un escàs nivell de consum.

- En l'àmbit comercial destacava el **comerç colonial amb Amèrica**, amb una activitat considerable durant tot el segle XVIII.
- **A CATALUNYA**
 - ☉ Presència de petita i mitjana propietat lliure amb arrendament a mig o llarg termini (**emfitèusi**).
 - ☉ El model majoritari de propietat rural a Catalunya incentivà la introducció de millores, l'increment de la productivitat i l'especialització agrària en funció del mercat.
 - ☉ És especialment destacable el model d'herència marcat pel **Codi Civil Català**, amb la figura de l'hereu i de la legítima per als germans no hereus, que permetia el manteniment de la propietat familiar.

C. Despotisme il·lustrat i uniformisme centralitzador

La Monarquia Borbònica a Espanya, sobretot a partir de Ferran VI, va dur a terme una política reformista (el "**despotisme il·lustrat**") destinat a impulsar la reactivació econòmica i la modernització del país, així com una política centralista i uniformitzadora iniciada a la Nova Planta.

CENTRALISME I UNIFORMITZACIÓ

- El **Decret de Nova Planta** inaugurà una política fortament centralista, que imposà la legislació i el model polític castellà als antics regnes de la Corona d'Aragó (la Reial Audiència, els corregiments, la Intendència, etc.)
- El regnat de Felip V i de Ferran VI es centraren en una política d'uniformització i l'enfortiment de l'Estat.
- En política exterior, destaca l'aliança amb França (els "Pactes de Família") i la tornada a la presència espanyola a Itàlia.

LES POLÍTIQUES IL·LUSTRADES A ESPANYA

- ⇒ Entraren a Espanya amb un retard important, de la mà de Carles III i de ministres com **Jovellanos**, **Aranda**, **Campomanes** o el català **Antoni de Campmany**.
- ⇒ Expansió de la fisiocràcia (Expedient de Llei Agrària per part de Jovellanos)
- ⇒ Expulsió dels jesuïtes (1766)
- ⇒ Llibertat de Comerç amb Amèrica (1778)
- ⇒ Declaració d'honestedat de totes les professions (1783)
- ⇒ Creació de les *Societats Econòmiques d'Amics del País*, i de nombroses Acadèmies i institucions de caràcter científic i educatiu.
- ⇒ Foment de les obres públiques i de l'urbanisme (com en el cas de Madrid sota el regnat de Carles III).